

Accountantsverslag

Gemeente Rijswijk
Boekjaar 2025

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad van de gemeente Rijswijk
Generaal Spoorlaan 2
2282 GM Rijswijk

Onderwerp: Accountantsverslag 2025
Kenmerk: Definitief 7 juli 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2025 van gemeente Rijswijk, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 28 augustus 2025, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan. Het accountantsverslag bevat de bevindingen en conclusies naar aanleiding van onze werkzaamheden. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Op 7 juli 2026 hebben wij u gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen in uw jaarrekening 2025.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) B.V.

Was getekend.

S. Turenhout RA
Director Audit

Inhoud

1. Bestuurlijke samenvatting
2. Onze controleopdracht
3. Financiële positie
4. Belangrijkste bevindingen
5. Overige onderwerpen
6. Actualiteiten
7. Bijlagen

1

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Onze samenwerking het afgelopen jaar

De samenwerking met de ambtelijke organisatie hebben wij wederom als prettig ervaren. We zien dat de organisatie zich sterk heeft ingespannen om de vragen naar aanleiding van de controle te beantwoorden. We zien dat de gemeente hierin stappen maakt in volwassenheid.

Het boekjaar 2025 was het eerste jaar met een jaarafsluiting in het nieuwe financiële pakket ERPx (Unit4). Een eerste en leerzame ervaring voor de organisatie. De implementatie van ERPx heeft het afgelopen jaar een grote impact gehad op de organisatie. Dit was ook duidelijk merkbaar tijdens het afsluitproces. Gedurende het afsluitproces kwamen diverse onvolkomenheden in ERPx naar voren. Het proces kende daardoor meerdere verstoringen, waardoor de tijdslijnen in het afsluitproces niet altijd haalbaar bleken.

Onze controleopdracht

- De opdracht is uitgevoerd conform de met u gemaakte afspraken en omvat de controle van de jaarrekening over boekjaar 2025.
- De bij de jaarrekeningcontrole gehanteerde materialiteit bedraagt € 4,97 miljoen voor fouten en onzekerheden in overeenstemming met het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden. Bij het rapporteren van afwijkingen is een grensbedrag gehanteerd van € 250.000, waarmee wij aansluiten bij de door de Raad vastgestelde rapporteringstolerantie.

- Op 7 juli 2026 hebben wij u gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid van de jaarrekening 2025 op te nemen in de jaarrekening 2025.
- Het jaarverslag is in lijn met NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet in materiële zin aan de laatste actuele voorschriften.
- Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2025.

Controleverschillen

Uit onze controle met betrekking tot ons getrouwheidsoordeel blijken enkele controleverschillen met name gerelateerd aan rubricering van transacties. Deze zijn gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening en worden niet verder toegelicht in dit verslag.

In lijn met voorgaande jaren constateren wij dat wij niet voor alle lasten binnen het Sociaal Domein de levering hebben kunnen vaststellen. De onzekerheid bedraagt € 2,0 miljoen. Daarnaast hebben wij een schattingsafwijking met betrekking tot de waardering van de facilitaire projecten ter grootte van € 1,5 miljoen. Ten slotte hebben wij twee ongecorrigeerde presentatieafwijkingen. Wij hebben geen andere ongecorrigeerde controleverschillen. Voor meer toelichting verwijzen wij naar hoofdstuk 4. De ongecorrigeerde controleverschillen hebben wij opgenomen in bijlage A.

1. Bestuurlijke samenvatting

Speerpunten auditcommissie

Vanuit de auditcommissie hebben wij geen specifieke speerpunten meegekregen. Wel heeft de auditcommissie het belang van een goede installatie van de nieuwe auditcommissie en gemeenteraad benadrukt. In dit kader hebben wij, als onderdeel van uw inwerkprogramma, een presentatie gegeven over onze rol als uw extern accountant.

Uw financiële positie

Het boekjaar 2025 sluit met een voordelig financieel resultaat van € 15 miljoen. De totale vermogenspositie van de gemeente bedraagt € 98 miljoen (2024: € 82 miljoen), wat resulteert in een solvabiliteitsratio van 22,2% (2024: 20,6%). De meerjarenraming 2026–2029 laat een structureel positief resultaat zien. Hieruit blijkt dat de financiële positie van Gemeente Rijswijk zich de afgelopen jaren heeft gestabiliseerd en binnen de geldende landelijke normen blijft, maar wel kwetsbaar blijft door de dynamiek binnen de verschillende lopende projecten, zoals RijswijkBuiten.

Overige bevindingen vanuit de controle

Onze controle heeft geleid tot een aantal overige bevindingen, die wij met name willen meegeven aan de ambtelijke organisatie. Hieruit zijn geen controleverschillen naar voren gekomen maar wel aanbevelingen, zoals het advies om met het ministerie in overleg te treden over de verwerking van SiSa-regeling D8. We verwijzen naar hoofdstuk 4 voor meer details.

2

Onze controleopdracht

2. Onze controleopdracht

Hoe de opdracht is verlopen het afgelopen jaar

De samenwerking met de ambtelijke organisatie hebben wij wederom als bijzonder prettig ervaren. De organisatie was goed bereikbaar gedurende de controle en heeft onze openstaande vragen zo snel als mogelijk beantwoord.

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (de programmaverantwoording en paragrafen)
- De jaarrekening.
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging gedateerd op 28 augustus 2025 heeft u ons opdracht gegeven om de jaarrekening 2025 te controleren. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Voor een nadere toelichting verwijzen wij tevens naar ons uitgebrachte controleplan.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 4,97 miljoen. Dit is gebaseerd op de cijfers uit de eerste conceptversie van de jaarrekening.

	Grondslag	Bedrag x € 1.000
Goedkeuringstolerantie Fouten en onzekerheden	2% lasten exclusief toevoegingen reserves	4.970
Rapporteringstolerantie	Op basis van de door de Raad vastgestelde rapporteringstolerantie	250

Deze materialiteit sluit niet aan op de door de gemeenteraad op 22 december 2023 vastgestelde Verordening controle financiële beheer en organisatie (artikel 213 Gemeentewet) Gemeente Rijswijk. De huidige controleverordening bevat nog toleranties gebaseerd op het oude BADO-stelsel. Wij adviseren de controleverordening te actualiseren zodat het normenkader aansluit bij de huidige wet- en regelgeving en mogelijke interpretatieverschillen met de accountant worden voorkomen.

De financiële verordening is geactualiseerd in december 2025 naar aanleiding van de herziening van de materialiteitsgrenzen in het BADO. De toleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording, zoals vastgelegd in uw financiële verordening, wijken niet af van de toleranties voor de controle op de getrouwheid.

2. Onze controleopdracht

Overzicht toleranties (vervolg)

De door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de volgende toleranties:

	Grondslag	Bedrag x € 1.000
Verantwoordingsgrens rechtmatigheid	2% lasten exclusief toevoegingen reserves	5.100
Rapporteringstolerantie	In lijn met de financiële verordening	250

Een goedkeurende controleverklaring

Op 7 juli 2026 hebben wij een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid van de jaarrekening 2025 verstrekt. De geconstateerde afwijkingen zijn gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening. Dit betroffen voornamelijk presentatieverschillen.

Wel zijn er onzekerheden met betrekking tot de prestatielevering van de Zorg in Natura (ZiN) uit hoofde van de Jeugdwet ter hoogte van € 0,7 miljoen en uit hoofde van de Wmo € 0,2 miljoen. Ook is er een onzekerheid met betrekking tot de PGB's van € 1,1 miljoen. Hiermee komt de totale onzekerheid uit op € 2 miljoen. De genoemde onzekerheden blijven binnen de goedkeuringstoleranties.

Daarnaast hebben wij een schattingsafwijking met betrekking tot de waardering van de facilitaire projecten ter grootte van € 1,5 miljoen. Ten slotte hebben wij twee ongecorrigeerde presentatieafwijkingen. Wij hebben geen andere ongecorrigeerde controleverschillen. De ongecorrigeerde controleverschillen hebben wij opgenomen in bijlage A.

Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij de interne beheersing inclusief de IT-omgeving, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole, beoordeeld. Naar aanleiding van onze werkzaamheden hebben wij een managementletter geschreven. Deze managementletter hebben wij op 16 februari 2026 gerapporteerd.

Onze werkzaamheden zijn niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van de organisatie als geheel. De rapportage bevat daardoor niet alle onvolkomenheden in de interne beheersing, die bij een eventueel uitgebreid en hierop specifiek gericht onderzoek naar voren zouden kunnen komen.

2. Onze controleopdracht

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Wij merken op dat de jaarrekeningcontrole niet specifiek gericht is op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

In onze managementletter hebben wij een aantal attentiepunten ten aanzien van de IT-omgeving opgenomen. Onze conclusie is dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

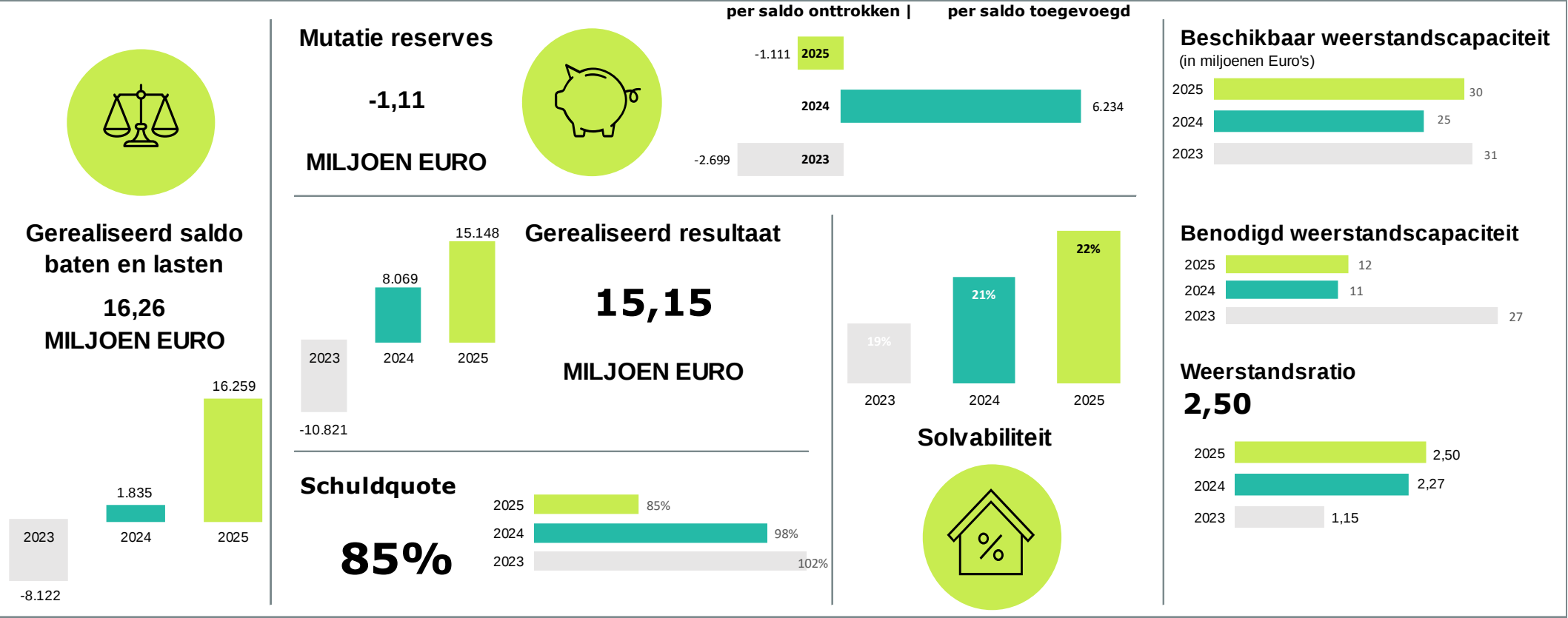
Financiële positie

3. Financiële positie

Financiële kengetallen en signaleringswaarden

3. Financiële positie

Huidige financiële positie

Het boekjaar 2025 sluit met een financieel resultaat van € 15,15 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente bedraagt € 98 miljoen (2024: € 82 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 22,2% (2024: 20,6%). De weerstandsratio bedraagt 2,5 en dit is uitstekend.

In de toelichting op de programma's in de jaarrekening wordt gedetailleerd een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. De totale afwijking ten opzichte van de laatste goedgekeurde begroting is € 12,86 miljoen op het niveau van het saldo van baten en lasten. Hiervan is € 6,8 miljoen afkomstig uit de algemene dekkingsmiddelen. De algemene uitkering is € 4,8 miljoen hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk door de september- en decembercirculaire, deze zijn niet verwerkt in de begroting.

Binnen de meeste programma's zien wij dat het resultaat min of meer in lijn ligt met de begroting. De grootste afwijkingen zitten binnen het Sociaal Domein (€ 4,8 miljoen voordelig) en Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing (€ 3,0 miljoen voordelig).

Deze afwijking binnen het Sociaal Domein komt grotendeels voort uit afwijkingen tussen de primaire begroting 2025 zoals vastgesteld door de Raad en het overzetten van deze informatie in ERPx, waarbij er in ERPx een onjuiste beginstand is ingevoerd. Doordat er in ERPx is begonnen met een onjuiste

beginstand, zijn ook de doorgevoerde tussentijdse wijzigingen niet accuraat omdat de beginstand gecorrigeerd moest worden. Dit geeft een vertekend beeld bij de over- en onderschrijdingen per taakveld binnen de programma's. Bij de toelichting op de programma's in de jaarrekening is dit transparant aangegeven. Zonder deze foutieve beginstand in ERPx was de afwijking binnen het Sociaal Domein iets minder dan € 0,1 miljoen.

Het voordeel op Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing heeft voornamelijk te maken met het lager uitvallen van de werkelijke lasten voor de grondexploitatie door een vertraging in de planontwikkeling door beroepsprocedures tegen het bestemmingsplan Pasgeld-West en een hogere bate voor de verkoop van Laan Hofrust 2-4.

Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting laat de komende jaren een dekkende begroting zien. De positie blijft kwetsbaar door de dynamiek van verschillende grote projecten, zoals RijswijkBuiten. Het omvangrijke investeringsprogramma vereist scherpte keuzes en kan daarmee een grote impact hebben op de ratio's. Om de financiële positie zowel op korte als op lange termijn op niveau te houden, is voortdurende aandacht voor sturing op het investeringsprogramma en de ontwikkeling van de financiële ratio's essentieel.

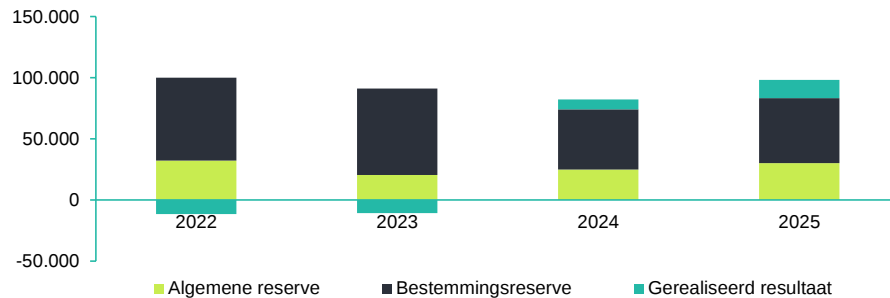

3. Financiële positie

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2025 volgens de jaarrekening € 98 miljoen.

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 98 miljoen is € 30,2 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze algemene reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 5,3 miljoen. Dit is het saldo van het bestemmingsresultaat 2024 (€ 8,1 miljoen) en de toevoegingen vanuit de bestemmingsreserves (€ 2,8 miljoen). Het gerealiseerde resultaat in 2025 bedraagt € 15,15 miljoen.

Financiële kengetallen laten een gezond beeld zien

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien.

We constateren dat de financiële kengetallen van de gemeente Rijswijk verbeterd zijn ten opzichte van voorgaande jaren. Zo bevindt de netto schuldquote van de gemeente Rijswijk zich op 85,2%, wat rond het gemiddelde ligt voor een gemeente. Daarnaast is de solvabiliteitsratio laag vergeleken met de norm, maar is deze ook dit jaar gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar (2025: 22,3% vs. 2024: 20,6%). Ook concluderen wij dat de structurele exploitatieruimte aanzienlijk is verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar en nu op een normaal niveau ligt.

3. Financiële positie

Weerstandscapaciteit is uitstekend

In de paragraaf "Weerstandvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde incidentele risico's.

Hiernaast is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De incidentele weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserves, de structurele weerstandscapaciteit vanuit de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien. De weerstandsratio kwalificeert als "uitstekend".

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico's zijn:

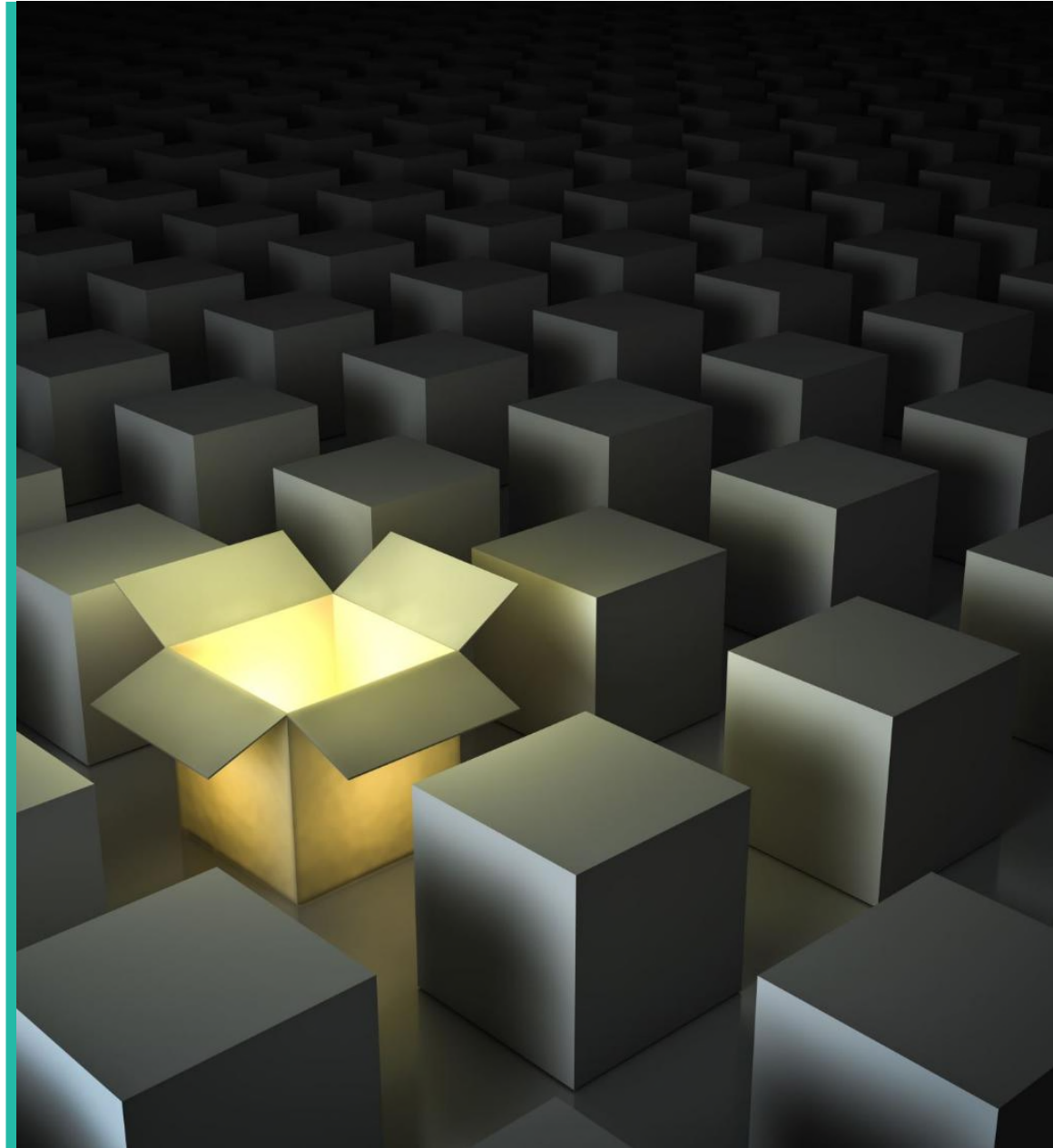
- Netcongestie;
- Gebiedsontwikkeling;
- Juridische risico's als gevolg van bezwaar, beroep en procedures, en;
- Vergunningsaanvragen.

	2025	2024	2023
Weerstandscapaciteit	€ 30,2 miljoen	€ 24,9 miljoen	€ 20,5 miljoen
Risico's	€ 12 miljoen	€ 10,6 miljoen	€ 27 miljoen
Weerstandratio	2,5	2,3	0,76

Weerstandratio	Betekenis
≥ 2.0	Uitstekend
$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
$1.0 < 1.4$	Voldoende
$0.8 < 1.0$	Matig
$0.6 < 0.8$	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

4

Belangrijkste bevindingen

4. Belangrijkste bevindingen

Inleiding

Vanuit onze controle van de jaarrekening van Rijswijk hebben wij een aantal onderwerpen en/of bevindingen die wij specifiek aan u willen melden.

Onderstaand is een uiteenzetting van deze onderwerpen opgenomen.

Onze risico-inschatting

Als onderdeel van onze controle zien wij de volgende frauderisico's:

Risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management en het college

Betreft het frauderisico dat is voorgeschreven vanuit wet- en regelgeving. Management en het college kunnen door aanpassing van de financiële administratie en doorbreking van interne beheersing financiële resultaten beïnvloeden. Hierbij is een drijfveer om een jaarresultaat te tonen in lijn met de begroting. In lijn met onze beroepsregels onderkennen wij hiervoor een frauderisico. Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om het risico te ondervangen:

- Kritische deelwaarneming op memoriaalboekingen rondom de jaarafsluiting;
- Beoordelen van redelijkheid van schattingsposten gemaakt door management en directie;
- Beoordelen van aanwezigheid van transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening om.
- Doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad.

Deze werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen en wij concluderen dat dit risico zich niet heeft voorgedaan in 2025.

Onrechtmatige onttrekking van liquide middelen, als gevolg van onterechte mutaties in crediteurstamgegevens of onterechte handmatige betalingen.

Betreft een standaard frauderisico op de betalingsomgeving doordat wij niet mogen steunen op de interne beheersing rondom de betalingen. Wij hebben het risico gemitigeerd middels statistische steekproeven op de mutaties crediteurstamgegevens. Daarnaast hebben wij een bankanalyse uitgevoerd op de handmatige betalingen middels CAMT 0.53 bestanden. Hierbij hebben wij vastgesteld dat geen onrechtmatige onttrekking van liquide middelen heeft plaatsgevonden.

Belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle

In lijn met ons controleplan hebben de volgende posten een verhoogd risico in ons controledossier vanwege hun aard en omvang.

Onnauwkeurige of onvolledige rechtmatigheidsverantwoording

Op grond van Kadernota rechtmatigheid wordt over de criteria die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening niet gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording.

4. Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle (vervolg)

In de rechtmatigheidsverantwoording komen daarom alleen de drie rechtmatigheidscriteria tot uitdrukking die aanvullend zijn op de criteria die ook gelden voor getrouwheid, te weten: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Alle rechtmatigheidsafwijkingen (individueel en/of cumulatief) boven de door u als raad vastgestelde verantwoordingsgrens (€ 4,97 miljoen) worden in de rechtmatigheidsverantwoording benoemd. De rapporteringstolerantie bedraagt € 250.000. Ons getrouwheidsoordeel over het getrouwe beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten, lasten als van de activa en passiva ziet ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en daarmee op de juistheid en volledigheid van de in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde rechtmatigheidsfouten.

De totale onrechtmatigheden bedragen € 18 miljoen. Dit is boven de verantwoordingsgrens van € 5,1 miljoen en daarmee heeft Gemeente Rijswijk onrechtmatig gehandeld. De grootste afwijkingen komen voort uit niet tijdig gemelde begrotingsonrechtmatigheden (€ 12,4 miljoen).

De volgende tabel is opgenomen in de jaarrekening van Gemeente Rijswijk:

Begrotingscriterium	x € 1 miljoen
1A. Overschrijdingen lasten programma's	€ 2,8
1B. Overschrijding investeringskredieten	€ 0,8
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 0,2
3. Overschrijdingen van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld	€ 12,4
Begrotingsonrechtmatigheden	€ 16,2
4. Totaal van begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid.	€ 2,7
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 1,8
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	€ 0
Totaal onrechtmatigheden	€ 18,0
Waarvan acceptabel	€ 2,7
Waarvan niet-acceptabel	€ 15,3

Wij hebben vastgesteld dat Gemeente Rijswijk de onrechtmatigheden getrouw heeft opgenomen en toegelicht in de jaarrekening 2025.

4. Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle (vervolg)

- 1A/4: Op totaalniveau betreft de overschrijding van de lasten € 2,8 miljoen, hiervan is € 2,5 miljoen acceptabel omdat er of baten tegenover staan of binnen bestaand beleid valt.
- 3: In totaal is € 12,4 miljoen aan begrotingsafwijkingen (niet zijnde lastenoverschrijdingen) niet tijdig gemeld aan de Raad. Het merendeel van dit bedrag (€ 11,8 miljoen) is gerelateerd aan batenoverschrijdingen door met name een hogere algemene uitkering dan begroot.
- 5: In totaal is er € 1,8 miljoen uitgegeven aan inkopen die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. Hiervan is € 1,6 miljoen gerelateerd aan het ruimtelijk domein. De onrechtmatigheid is ten opzichte van 2024 teruggedrongen door alsnog Europees aan te besteden in het ruimtelijk domein. In 2026 wordt dit gecontinueerd, waarbij de verwachting is dat de onrechtmatigheid verder zal afnemen.

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording heeft Gemeente Rijswijk zelf processen ingericht om tot een getrouw beeld te komen. Zo wordt de spendanalyse opgesteld in samenwerking met inkoop en concerncontrol. Wij doen hier vervolgens een reperformance uit. Daarbij zijn onze bevindingen heel beperkt. Wij concluderen daarom dat er een robuust proces aanwezig is binnen de gemeente om tot een betrouwbare rechtmatigheidsverantwoording te komen.

Waardering van de grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties is gebaseerd op diverse schattingen en aannames. De schattingonzekerheid is door alle externe ontwikkelingen de afgelopen jaren hoog en vormt daarom een significant risico in onze controleaanpak. De hogere onzekerheid en volatiliteit in de gehanteerde aannames kan doorwerken in het verwachte eindresultaat en de waardering van uw grondexploitaties. Deze hogere mate van onzekerheid maakt het belangrijker om een adequate toelichting op te nemen in de jaarrekening.

Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering en de toelichting op de schattingonzekerheden aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Gemeente Rijswijk kent drie grondexploitaties:

- RijswijkBuiten
- Eikelenburg
- Standplaats Molenhof

Dit is gelijk aan voorgaand jaar.

4. Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle (vervolg)

Er is sprake van een jaarlijkse herziening van de grondexploitatie RijswijkBuiten. In april 2026 is de 14e herziening vastgesteld. Ten tijde van deze herziening waren de onderliggende cijfers nog niet volledig zoals geconstateerd tijdens de jaarrekeningcontrole. De complete cijfers zoals gecontroleerd tijdens de jaarrekeningcontrole zijn verwerkt in de jaarrekening 2025. Als gevolg hiervan sluit de grondexploitatie zoals opgenomen in de jaarrekening 2025 niet volledig aan op de 14e herziening van april 2026. De geconstateerde verschillen zullen worden meegenomen en verwerkt bij de eerstvolgende herziening van de grondexploitatie.

Ten opzichte van 31 december 2024 is de boekwaarde van de post grondexploitatie gewijzigd van € 93,4 miljoen naar € 95,6 miljoen. De boekwaarde is nagenoeg geheel gerelateerd aan RijswijkBuiten. De twee andere grondexploitaties vallen daarmee buiten de scope van onze werkzaamheden.

Voor de grondexploitatie RijswijkBuiten hebben we in het verslagjaar zelf de controle op de gehanteerde uitgangspunten en waardering uitgevoerd, waar in

voorgaande jaren gebruik werd gemaakt van interne deskundigen (Business Advisory). Wij hebben daarbij onder meer de gehanteerde parameters beoordeeld, zoals kosten- en opbrengstenstijgingen, disconteringsvoet en rente, evenals de onderbouwing van gerealiseerde en nog te verwachten kosten en opbrengsten. Op basis van onze werkzaamheden achten wij de door de gemeente gehanteerde uitgangspunten en inschattingen plausibel en hebben wij geen materiële afwijkingen geconstateerd.

Wij constateren echter dat de onderliggende berekeningen zijn opgebouwd uit diverse losse Excelbestanden, die niet altijd eenduidig aansluiten op het centrale document waarin de herziening van de grondexploitatie is opgenomen. Daarnaast is sprake van hard geplakte waarden, waardoor de herleidbaarheid en controleerbaarheid wordt bemoeilijkt en de totstandkoming van de berekening relatief bewerkelijk is.

4. Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle (vervolg)

Hoewel dit niet heeft geleid tot materiële onzekerheden in de controle, bevelen wij de gemeente aan om de modelmatige onderbouwing verder te structureren en te uniformeren, bijvoorbeeld door te werken met een geïntegreerd rekenmodel en betere aansluitingen tussen de detailberekeningen en het totaaloverzicht. Dit zal bijdragen aan zowel de transparantie als de efficiëntie bij het opstellen en controleren van de grondexploitatie.

(x € 1.000)	2025	2024
Boekwaarde per 1 januari	110.348	109.917
Investerings	5.153	8.405
Grondverkoop	1.822	8.173
Tussentijdse winstneming	0	200
Boekwaarde GREX per 31 dec	113.679	110.348
Verliesvoorziening	-18.057	-16.934
Boekwaarde per 31 december	95.623	93.214

4. Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle (vervolg)

Facilitaire projecten

Per 31 december 2025 heeft Gemeente Rijswijk meerdere grotere facilitaire projecten die ontwikkeld worden. In 2025 heeft Gemeente Rijswijk voor het eerst het Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkeling (MPG) voorgelegd aan het college en de Raad. In het kader van de facilitaire projecten zijn meerdere overeenkomsten afgesloten met externe partijen. Per balansdatum hebben wij het saldo van de ontvangen bijdragen en de gemeentelijke kosten aangesloten op de balanspositie (nog te ontvangen / vooruit ontvangen bijdragen). Voor 2026 is een herziene MPG opgesteld welke wij ook hebben beoordeeld tijdens onze werkzaamheden. Een samenvatting hiervan hebben wij in de tabel hiernaast weergegeven.

De dekking van de facilitaire projecten is intern geregeld door dekking via investeringen in de LTIP en daarnaast dekking van middels een egalisatiereserve. Op basis van uw verantwoording worden lasten gedurende het project ten laste van de egalisatiereserve gebracht.

Op basis van het BBV is het echter verplicht om voorzienbare verliezen direct te verantwoorden. Dit zorgt voor een verschil in timing van de verantwoording.

Op basis van een nadere analyse van de projecten blijkt dat de verwachte tekorten lager zijn dan begroot door de toerekening van subsidies en nog te activeren verwervingen. Hierdoor resteert er (op basis van de huidige plannen) alleen een tekort van € 1,5 aan begrote plankosten. Deze plankosten zijn verplicht, niet activeerbaar en zijn niet gedekt door op dit moment beschikbare bijdragen. Dit verschil hebben wij als schattingsafwijking in de niet gecorrigeerde fouten opgenomen, ook de MPG moet hier nog op aangepast worden.

In het kader van de doorontwikkeling van het verkrijgen van inzicht in de financiële situatie van de diverse facilitaire projecten adviseerden wij in het accountantsverslag 2024 om de realisatie ten opzichte van het vorige MPG toe te voegen. Wij hebben vastgesteld dat deze aanbeveling is opgevolgd in het MPG 2026.

4. Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle (vervolg)

Onderbouwing prestatielevering van de lasten Wmo en Jeugd

De gemeente Rijswijk voert diverse regelingen uit in het sociaal domein. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Zelfstandig	n.v.t.	Werkelijke lasten
Jeugdwet	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	n.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
Wmo	Zelfstandig	n.v.t.	Afrekening op basis van werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

Jeugdwet (zorg in natura)

Voor de uitvoering van de Jeugdwet heeft gemeente Rijswijk samen met andere gemeenten op regionaal niveau via Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden contracten afgesloten met de zorgaanbieders. Via deze netwerkorganisatie wordt gezamenlijk zorg ingekocht. De betreffende gemeente is daarbij zelf verantwoordelijk voor het vaststellen van de levering van zorg.

Met de grote zorgaanbieders (verleende zorg > € 250.000) is afgesproken dat zij een controleverklaring verstrekken over de juistheid en volledigheid van de ingediende declaraties in het boekjaar conform het landelijke controleprotocol. Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden wordt gecontroleerd door de Gemeentelijke Accountantsorganisatie Den Haag (GAD). Wij hebben de getekende controleverklaring van de GAD ontvangen. Op grond hiervan zijn onzekerheden in de productieverantwoordingen geconstateerd. De omvang van de onzekerheden bedraagt € 0,7 miljoen en rapporteren wij als onzekerheid in bijlage B ongecorrigeerde controleverschillen.

De review van de werkzaamheden van de GAD zal overeenkomstig voorgaande jaren worden uitgevoerd door twee accountants van de deelnemende gemeenten. Dit reviewverslag hebben wij per heden niet ontvangen en betrachten derhalve voorzichtigheid bij het trekken van conclusies omtrent de werkzaamheden van de GAD.

Wmo

De verstrekkingen van de Wmo-voorzieningen worden in samenwerking met H5 uitgevoerd. Op basis van het door de gemeente opgestelde overzicht van de ontvangen productieverantwoordingen hebben wij een controle uitgevoerd op de gecontroleerde productieverantwoordingen van de zorgverleners. De geconstateerde omvang van de onzekerheden is € 169K.

4. Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle (vervolg)

PGB's (jeugd en Wmo)

Op de uitgaven via de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) zit een onzekerheid van € 1.065K. De SVB heeft zelf over 2025 een verklaring met beperking bij de verantwoording van de PGB-stroom Jeugdwet ontvangen en een goedkeurend oordeel bij de verantwoording van de PGB-stroom Wmo. Doordat er geen zekerheid over het leveringsaspect kan worden ontleend aan de verklaringen hebben wij de volledige PGB-last als onzekerheid aangemerkt.

Uitkeringen (Participatiewet)

Wij hebben een proceduretest uitgevoerd op de verstrekte uitkeringen Participatiewet 2025. Hierbij hebben wij vastgesteld dat de interne controles van de gemeente in voldoende mate werken, waardoor hier geen te rapporteren onzekerheden zijn.

Eigen bijdrage Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de

berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente Rijswijk heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2025 toereikend toegelicht.

Onderbouwing prestatielevering bedrijfskosten

In eerdere jaren hebben wij gerapporteerd over het niet altijd aanwezig zijn van onderbouwing om de prestatielevering van verantwoorde bedrijfskosten aan te tonen. In sommige gevallen is gebleken dat eerste en tweedelijns medewerkers moeite hebben met het zichtbaar aantonen van de prestatielevering. Wij hebben dit daarom als aandachtspunt opgenomen in onze controle. Voor onze steekproef op de bedrijfskosten hebben wij voor alle items onderbouwing opgevraagd voor de prestatie om vast te stellen dat de prestatie is geleverd.

4. Belangrijkste bevindingen

Belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle (vervolg)

Vanuit onze werkzaamheden is gebleken dat in ERPx voor iedere inkoopfactuur een prestatieakkoord gegeven dient te worden. Dit is een verbetering ten opzichte van Key2Financiën. Hoewel het bijvoegen van onderbouwing niet wordt afgedwongen, hebben wij voor ieder item uit de steekproef onderbouwing ontvangen waarmee de prestatielevering is aangetoond.

Eerder hebben wij het advies gegeven om in ERPx in te regelen dat onderbouwing van de prestatielevering boven een acceptabel geacht factuurbedrag wordt afgedwongen. Hier werkt de ambtelijke organisatie momenteel hard aan en de verwachting is dat in 2027 dit volledig is ingericht binnen het inkoopproces.

Mogelijke impact juridische geschillen

In ons accountantsverslag 2024 hebben wij een onzekerheid gerapporteerd inzake juridische geschillen. Wij hebben dit daarom aangemerkt als aandachtspunt voor de controle over boekjaar 2025. Als onderdeel van onze werkzaamheden zijn wij meegenomen in de lopende juridische procedures. Ook hebben wij de kosten van juridische adviseurs doorgenomen om vast te stellen dat er geen andere lopende juridische zaken zijn. Wij hebben vastgesteld dat in 2025 meerdere juridische procedures hebben gelopen die

verband houden met de gemeentelijke activiteiten. Voor deze zaken is geen voorziening gevormd. Op basis van onze werkzaamheden concluderen wij dat dit een juiste verwerking is.

Overige bevindingen vanuit de controle

Vanuit onze controle hebben wij nog een aantal overige bevindingen die wij u willen meegeven.

Implementatie ERPx

Het afgelopen jaar stond in het teken van de verdere implementatie van ERPx (Unit4), met de livegang per 1 januari 2025. Ook gedurende 2025 heeft de organisatie zich ingespannen om onvolkomenheden op te lossen en zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de jaarafsluiting. Desondanks is tijdens het afsluitproces gebleken dat bepaalde instellingen in ERPx nog niet juist waren ingericht, wat heeft geleid tot vertragingen en extra werkzaamheden in het jaarrekeningproces.

Wij hebben begrepen dat de organisatie een grondige analyse uit gaat voeren, gezamenlijk met Solmate als Unit4 Service Partner, om te onderzoeken waar verbetering mogelijk is. Hierbij wordt ook een vergelijking gemaakt met andere gemeenten.

4. Belangrijkste bevindingen

Overige bevindingen vanuit onze controle (vervolg)

Voorziening pensioenaanspraken politieke ambtsdragers (APPA)

Vanaf 1 januari 2028 worden pensioenen van politieke ambtsdragers (o.a. wethouders) overgedragen aan het ABP in het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Uit onderzoek van BZK, VNG, IPO en Unie van Waterschappen blijkt dat de benodigde overdrachtswaarde per 1 januari 2025 gemiddeld 10–20% hoger ligt dan de huidige voorzieningen. Over de impact op de jaarrekening 2025 heeft de Commissie BBV hierover de volgende uitspraak gepubliceerd:

- Gemeenten die hebben deelgenomen aan het onderzoek moeten per 31 december 2025 de voorziening en eventuele kapitaalverzekeringen aanpassen aan de prognose van het benodigd vermogen (op basis van inkoop Wtp bij ABP).
- Gemeenten die niet deelnamen aan het onderzoek moeten hun berekening analoog onderbouwen.
- De voorziening dient jaarlijks te worden herzien tot het moment van overdracht.
- In de jaarrekening moet een toelichting worden opgenomen over schattingsonzekerheden.
- Eventuele vrijval kan worden toegevoegd aan een bestemmingsreserve om toekomstige dotaties te dekken.

Wij hebben vastgesteld dat:

- Gemeente Rijswijk heeft deelgenomen aan het onderzoek en beschikt over een rapport afkomstig uit ProAmbt met een berekening van de benodigde voorziening per 31 december 2025.
- De voorziening bedraagt per 31 december 2025 € 4,8 miljoen. Dit is gelijk aan de prognose van het benodigd vermogen op basis van inkoop Wtp bij ABP. Om te komen tot deze stand is in 2025 € 0,7 miljoen aanvullend gedoteerd aan de voorziening.
- De dekkingsgraad van het ABP stond per november 2025 op 122,2%.
- De gemeente maakt gebruik van de mogelijkheid om de pensioenverplichtingen van gepensioneerde wethouders, ontstaan in de periode tot 2012, via de voorziening te verwerken.
- In 2024 is een bestemmingsreserve gevormd voor de toekomstige dekking van de financiële aanvulling van de pensioenvoorziening voor wethouders. De stand per 31 december 2025 van deze bestemmingsreserve is € 1,6 miljoen. De aanvullende dotatie in 2025 is niet onttrokken aan deze specifieke voorziening voor dit doel, maar ten laste gebracht van de exploitatie. De gemeente heeft aangegeven dat dit niet is gedaan omdat de exacte samenhang tussen de dotatie aan de voorziening en de overgang naar het ABP niet bekend is. Aangezien de onttrekking aan de

4. Belangrijkste bevindingen

Voorziening pensioenaanspraken politieke ambtsdragers (APPA) (vervolg)

bestemmingsreserve en het moment van onttrekken niet expliciet is geformuleerd in het hiermee samenhangende raadsbesluit, hebben wij dit in het kader van de controle geaccepteerd.

Samenvattend concluderen wij dat de gemeente de voorziening heeft aangepast conform de BBV-uitspraak. De gemeente heeft de aanpassing in de voorziening niet opgenomen in een begrotingswijziging. Echter, onvoorziene uitgaven mogen gekenmerkt worden als acceptabel op basis van de financiële verordening. Hiermee is de aanvullende dotatie een acceptabele begrotingsoverschrijding voor de rechtmatigheidsverantwoording.

4. Belangrijkste bevindingen

Schattingsposten in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen en licht deze toe in de jaarrekening. Wij hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld en gecontroleerd. De belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreffen:

Schatting	Beoordeling 2025	Beoordeling 2024	Onze zienswijze m.b.t. significante kwalitatieve aspecten en de (mogelijk) kwantitatieve omvang
Waardering van (im)materiële vaste activa			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de (im)materiële vaste activa een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw (im)materiële vaste activa.
De waardering van de langlopende vorderingen			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de langlopende vorderingen een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw langlopende vorderingen.
De waardering van grondexploitaties			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitatie een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties.
De waardering van debiteuren en vorderingen			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de vorderingen een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw vorderingen.
De waardering van de voorzieningen			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de voorzieningen een evenwichtig beeld geven van de toereikendheid van de voorzieningen. Wel vragen we het college de blijvende aandacht van de financiële onderbouwing van de onderhoudsvoorzieningen.

Controleverschil

Voorzichtig

Evenwichtig

Optimistisch

4. Belangrijkste bevindingen

Het jaarverslag bevat alle verplichte elementen

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder de staat van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2025 is opgenomen. Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiële afwijkingenesignaleerd.

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de materiële vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV. Daarnaast horen de cijfers 2025 van uw verbonden partijen te worden opgenomen, deze zijn echter nog niet in alle gevallen beschikbaar.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemt met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau. De paragraaf Openbaarheid is per 1 januari 2025 verplicht en is opgenomen in de jaarstukken als aparte paragraaf vanaf dit jaar.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de eisen vanuit het BBV.
Fraude	Fraude en de frauderisicoanalyse is een steeds belangrijker thema. We adviseren u in de paragraaf bedrijfsvoering te rapporteren over de frauderisicoanalyse en de actualisatie daarvoor elk jaar.

4. Belangrijkste bevindingen

SiSa-bijlage bevat geen ongecorrigeerde verschillen

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2025. De oplevering van de SiSa-regelingen is verder verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Maar verdere verbetering is mogelijk, met name het bepalen van de balansposities en een sluitend verloopoverzicht in de jaarstukken.

Net als vorig jaar hebben wij met alle business controllers bij aanvang van de werkzaamheden gesprekken gevoerd om de SiSa-regeling en verantwoording door te spreken. Tijdens de controle hebben wij een overleg bijgewoond over de verwerking van regeling D8. De regeling kent een looptijd tot en met 31 december 2026, terwijl de gemeente per schooljaar een aanvraag heeft ingediend. Hierdoor valt het schooljaar 2026/2027 deels buiten de geldende regeling, wat een risico op terugbetaling van gelden met zich meebrengt. Wij adviseren de gemeente om hierover op korte termijn afstemming te zoeken met de subsidieverstrekker en, indien nodig, passende maatregelen te treffen.

Naar aanleiding van een intern overleg binnen Gemeente Rijswijk over verwerking van regeling D8 hebben wij deelgenomen aan een overleg met de vakgroep.

Vanuit onze werkzaamheden hebben wij meerdere fouten geconstateerd in de SiSa-bijlage. Deze fouten zijn gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening. Wij hebben geen ongecorrigeerde verschillen.

De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het BADO in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

4. Belangrijkste bevindingen

Bezoldiging niet strijdig met WNT (vervolg)

Onderdeel van onze werkzaamheden betreft het controleren van de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT). Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst en zijn het gehele boekjaar in functie geweest.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2025 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2025 voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling - het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisaties dan wel nevenactiviteiten hebben die onder de WNT vallen - geen onderdeel uitmaakt van de accountantscontrole. WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en indien nodig handhavend optreden.

Verbonden partijen zijn volledig en juist weergegeven

Tijdens onze controle besteden wij specifieke aandacht aan de transacties met verbonden partijen van gemeente Rijswijk. In het kader van onze controle hebben wij vastgesteld dat:

- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen.
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude.
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

5

Overige
onderwerpen

5. Overige onderwerpen

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij hebben de verplichting de gemeenteraad te informeren over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg kunnen hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving.

Corruptie- en omkopingsrisico

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking “Corruptie, werkzaamheden van de

accountant” verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid. Gemeente Rijswijk beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met trainingen voor de juiste mindset van de medewerkers.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Gemeente Rijswijk voert zelf werkzaamheden uit om te controleren dat de aanbestedingen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed. Wij hebben deze werkzaamheden gecontroleerd, waarbij wij alle contracten met een besteding > € 221.000 integraal hebben gecontroleerd.
- Wij hebben een gegevensgerichte steekproef uitgevoerd op de overige bedrijfskosten en hierbij hebben wij vastgesteld dat de prestatie is geleverd door de tegenpartij op basis van de aangeleverde prestatieverklaringen.
- Wij hebben een gegevensgerichte steekproef uitgevoerd op de grondaankopen en –verkoop waarbij wij hebben vastgesteld dat de juiste procedure is gevolgd.

5. Overige onderwerpen

Corruptie- en omkopingsrisico (vervolg)

- Wij hebben een gegevensgerichte steekproef uitgevoerd op de uitgaande subsidies en vastgesteld dat deze zijn verstrekt in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving.
- Wij hebben tijdens procesgesprekken navraag gedaan naar onregelmatigheden. Hierbij is door alle medewerkers ontkennend gereageerd.
- Wij hebben de inschatting van corruptie en frauderisico's besproken met de Concerncontroller. Hierbij hebben wij geen andere inzichten opgedaan.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Continuïteit

Als onderdeel van de vereisten voor de controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de Gemeente Rijswijk een sluitende begroting voor 2026 en verder heeft. Daarnaast geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandsisico geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten de komende 12 maanden. Wij stemmen daarom in met het hanteren van het continuïteitsbeginsel voor het opstellen van de jaarrekening.

Bevestiging onafhankelijkheid

Wij zijn van mening dat wij onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming niet is aangetast, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Hierbij bevestigen wij dat wij geen geschenk en/of een persoonlijke uiting van gastvrijheid van uw gemeente hebben ontvangen met een waarde van meer dan honderd euro.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder de beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- In- en extern kwaliteitsonderzoek;

5. Overige onderwerpen

Kwaliteitsborging (vervolg)

- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten.

Voor de controleopdracht van Gemeente Rijswijk hebben wij geen aanvullende maatregelen getroffen voor kwaliteitsborging.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Rijswijk maken wij gebruik van accountants van serviceorganisaties, dit is:

- Gemeentelijke Accountantsorganisatie Den Haag (GAD) voor de controle van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.

De samenwerking met de GAD is naar tevredenheid verlopen. Meerdere regiogemeenten zijn betrokken bij het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Via een roulatieschema wordt het werk van de GAD gereviewed door één van de accountants van de deelnemende gemeenten. Voorgaand jaar hebben wij zelf de review uitgevoerd. Dit jaar is deze door twee andere accountantsorganisaties uitgevoerd. Op basis van het memo en de stukken van de GAD hebben wij geconcludeerd dat

de werkzaamheden in lijn met vorig jaar zijn uitgevoerd en van voldoende niveau zijn om op te kunnen steunen.

Schriftelijke bevestigingen

Wij hebben aan de gemeentesecretaris een schriftelijke bevestiging gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestiging heeft betrekking op de verantwoordelijkheid van het bestuur voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie.

6

Actualiteiten

6. Actualiteiten

Handreiking kapitaalgoederen: onmisbaar voor toekomstbestendig gemeentelijk vastgoed

De maatschappelijke waarde van gemeentelijk vastgoed is enorm: het biedt ruimte voor onderwijs, sport, cultuur en ontmoeting. Veel gemeenten staan voor forse (financiële) uitdagingen vanwege onderhoud en verduurzaming in de toekomst. Inzicht in de lange termijn investeringen die nodig zijn om gebouwen duurzaam, veilig en betaalbaar te houden is hierbij essentieel. Zeker nu de eisen rondom duurzaamheid steeds strenger worden en gemeenten voor grote financiële en maatschappelijke opgaven staan adviseren wij u om de toekomstige (financiële) noodzakelijke investeringen in kaart te brengen.

De handreiking kapitaalgoederen van Bouwstenen voor Sociaal biedt een praktisch format en heldere toelichting om het gemeentelijk vastgoed structureel in beeld te brengen. Bouwstenen voor Sociaal is een platform voor maatschappelijk vastgoed. Samen met mensen uit het veld denken zij na over ontwikkelingen binnen dit maatschappelijke vastgoed. Eén van de thema's waar Bouwstenen aandacht aan schenkt is de 'grip op toekomstige investeringen' en de verduurzamingsopgave. Bouwstenen heeft Baker Tilly gevraagd om vanuit ons vakgebied mee te helpen met de handreiking kapitaalgoederen.

De handreiking kapitaalgoederen geeft houvast om eenvoudiger te sturen op doelen, kosten en duurzaamheid en daarnaast om verrassingen in de begroting te voorkomen. Deze handreiking is onder andere opgesteld met het doel de investeringsopgave tussen gemeenten vergelijkbaar te maken door te rapporteren via een vaste structuur. Door het toepassen van deze handreiking kunt u niet alleen beter onderbouwde keuzes maken, maar ook ervaringen met andere gemeenten uitwisselen en van elkaar leren. De handreiking is te vinden op de website van Bouwstenen voor Sociaal: Handreiking Kapitaalgoederen.

NIS2 / Cyberbeveiligingswet

De Cyberbeveiligingswet (Cbw), die de Europese NIS2-richtlijn implementeert, is op 17 juni 2025 ingediend bij de Tweede Kamer. De beoogde inwerkingtreding is het tweede kwartaal van 2026. De wet heeft als doel de digitale weerbaarheid van vitale en essentiële organisaties te versterken, waaronder de overheidssector. De informatiebeveiligingsdienst heeft voor de overheid diverse kennisproducten en hulpmiddelen voor gemeenten uitgewerkt.

6. Actualiteiten

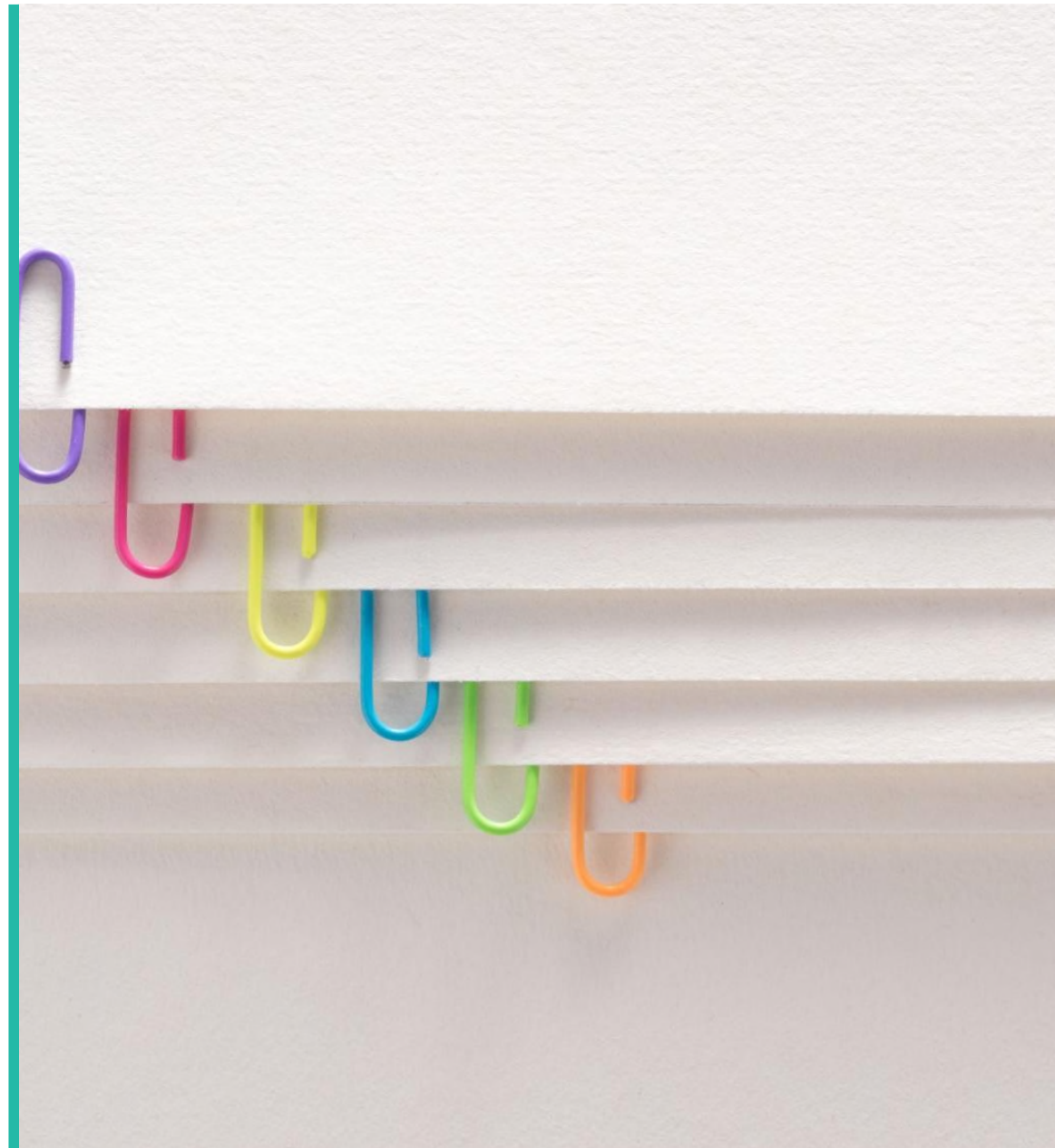
NIS2 / Cyberbeveiligingswet (vervolg)

Daarbij fungeert de BIO 2.0 (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) als het verplichte, geactualiseerde normenkader voor informatiebeveiliging binnen de overheid, nauw verbonden met de nieuwe Cyberbeveiligingswet (Cbw). De Cbw maakt het naleven van deze BIO-normen wettelijk verplicht voor overheidsinstanties.

Momenteel wordt vanuit Concerncontrol gewerkt aan de inventarisatie en implementatie van de Cyberbeveiligingswet. Vanuit onze rol willen wij hierbij het volgende stappenplan adviseren:

Fase implementatie Cyberbeveiligingswet	
STAP 1	Voer een NIS2 GAP-analyse uit om inzicht te krijgen in de huidige volwassenheid van de informatiebeveiliging. Werk daarbij volgens de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO 2.0), die als normenkader voor de Cbw zal dienen.
STAP 2	Implementeer een Information Security Management System (ISMS) om structureel risico's te beheersen en compliance te borgen. Richt hiervoor een gestructureerd digitaal registratiesysteem in.
STAP 3	Start met bewustwording en training van bestuurders, zodat zij hun rol in risicomanagement en besluitvorming effectief kunnen invullen.
STAP 4	Leg verantwoording en toezicht vast in de gemeentelijke governance, inclusief betrokkenheid van de gemeenteraad.

7 Bijlagen

Bijlage A: SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2025 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2025 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
JenV A31	Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit 2024			
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021			
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)			
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging			
OCW D23	Regulier eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen			
IenW E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï			
IenW E110	Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten ten behoeve van woningbouw			
IenW E44b	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
EZ F20	Regeling specifieke uitkering impulsaanpak winkelgebieden			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024			
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024			
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024			
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024			
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2024			
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			
VWS H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
VWS H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente			
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls			
VRO J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls			
VRO J106	Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget			
VRO J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen			
VRO J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)			
VRO J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
VRO J41B	Regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)			
VRO J55	Aanpak energiearmoede			
VRO J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen			
VRO J85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen			
VRO J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
KGK K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):

Goedkeurend

Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:

Goedkeurend

Bijlage B: Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten en onzekerheden ten aanzien van getrouwheid zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves.

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid
Onzekerheid rondom de levering van zorg jeugd	EUR 741
Onzekerheid rondom de levering van zorg Wmo	EUR 169
Onzekerheid verantwoording SVB inzake de PGB's	EUR 1.065
Schattingsafwijking dekking facilitaire projecten	EUR 1.500
Totaal onzekerheden en afwijkingen	EUR 3.475
<u>Presentatieafwijking</u> In de paragraaf verbonden partijen zijn bij Veiligheidsregio Haaglanden de bedragen van boekjaar 2024 opgenomen in plaats van boekjaar 2025.	
<u>Presentatieafwijking</u> De nog te ontvangen bedragen en de vooruit ontvangen bedragen zijn beide te laag met € 1,4 miljoen doordat een correctieboekings twee keer is ingevoerd.	

Contact

Stefan Turenhout RA

Director Audit

s.turenhout@bakertilly.nl

Barbara Dijkstra – de Klerk RA

Senior Manager Audit

b.dijkstra@bakertilly.nl

Kantoorgegevens

Baker Tilly B.V.

Churchillplein 5D

Postbus 85745

2517 KZ Den Haag

T +31 (0) 70 358 90 00

Now, for tomorrow